

100 minuta sramoćenja naše Slave . . .

Kad sam u novinama pročitao najavu TV prikazivanja filma Dalibora Matanića "Sto minuta Slave" poveselio sam se što ću vidjeti film koji do tada nisam vidio, iako se prije par godina prikazivao u kinima. Istina, očekivao sam samo 100 minuta sramote za HTV, predviđajući da titlova ne će biti, kao što ih nije bilo ni nekoliko dana ranije u emisiji o takozvanim "umjetnim pužnicama", niti ikada ranije u emisijama posebno zanimljivima nama gluhimima. Ali, nažalost, dočekalo me i 100 minuta sramoćenja Slave Raškaj...

Na sreću, ili nesreću, ništa u ovom filmu nije trebalo čitati!

Vidjelo se sve! I previše se vidjelo!

Kad sam sljedećih dana pitao gluhe i čujuće prijatelje komentari su bili ovakvi: "užasan film", "gadarija", "ugasio sam televizor, jer mi se zgdilo"...

Uistinu, u ovom filmu nema Slave kao umjetnice-slikarice, čitav mu je sadržaj zlostavljanje, silovanje, ćuškanje, davljenje, eksplicitni seks.. Uglavnom ono, zbog čega danas lete s položaja pa i u zatvoru završavaju diplomati, zamjenici ministara, poslovni ljudi...Uz požudnu agresivnost Slavina mentora, slikara Bele Čikoša, gledamo i napastovanja ravnatelja škole za gluhe Ivana Muhe Otoića. - A ni Slava se ne ponaša kao nevina djevojka iz viktorijanskih vremena, smjerna pitomica bečkog Zavoda za gluhe. Ona u filmu zna sve trikove suvremenih uličarki, tuče se i vješto brani udarcima napasnika u genitalije.

Je li moguće da je takva bila naša Slava? Ne, nije! Mi o njoj sve znamo iz njezina pouzdana životopisa (hvala pokojnom Matku Peiću). Ona nam je zato postala idealom, uzorom, njezino smo ime dali školama i umjetničkim društvima gluhih?

Ovaj film o njoj laže! Ona je bila i ostaje naša Ofelija - dobra, nesretna, poetična umjetnica, koja je voljela prirodu i zamišljala da je ptica. - Tako su je drugi umjetnici na sceni vidjeli i

prikazali ("Djevin skok ili Proljeće u slijepoj ilici" - Krune Tarle u ZKM, 2001.). Ako je i bilo neke "romanse" između nje i njezinog slikarskog mentora, kako su neki, bez dokaza, nagađali, sigurno to nije sličilo ovome što film sugerira.

Portret Slave Raškaj

Zašto je Daliboru Mataniću trebalo da Slavu vuče po blatu? Pogledajmo njegov opus, pročitajmo na Internetkim stranicama što on otvoreno govori o sebi i svom načinu stvaranja filmova pa će nam štošta biti jasno. Vidjet ćemo s kakvom se nadmoćnošću i prijezirom hvali nepoštivanjem biografskih činjenica, koliko prezire "romantičare" što se protive njegovu stilu obrade povijesti. Nije teško pogoditi zašto mu je trebala baš gluha djevojka da se upusti u izživljavanja dostojna najperverznijeg erotomana.

Nakon prikazivanja filma pitali me prijatelji: "Zašto šute, zašto ne prosvjeduju naše škole za gluhe koje nose ime Slave Raškaj?" - Što bi oni tek rekli da čuju ono što sam ja samo "naćuo", iako ne znam i ne mogu

vjerovati da bi bilo istina: film "Sto minuta Slave" prije nekoliko je godina prikazan učenicima jedne naše škole za gluhe! - Valjda zato da i oni vide "kakva je bila" umjetnica po kojoj je njihova škola prozvana, pa da se - ugledaju u nju?

Razočarat će se i oni koji bi očekivali (od inače lijepe i Slavi slične Sanje Vejnović) da će nam prikazati kakarakteristično ponašanje, geste i mimiku gluhe djevojke koja je godinama bila u Zavodu za gluhe. Možda je zbog "umjetničkog dojma" pokazivala nedinamično, sanjarsko lice - nimalo svojstveno gluhimima, a nekoliko naučenih gesti daleko su od prirodnosti pa nas mogu i nasmijati (npr. njezin znak "Eiffelov toranj" za "Pariz", vjerojatno iz vremena kada tog tornja još nije bilo!) -